

HVAD SKAL DER TIL FOR AT STYRKE BEVÆGELSE OG MOTORISK UDVIKLING I DAGTILBUD I DANMARK?

FIIBL-ESSENS | NR. 1 | MARTS 2022

Fysisk aktivitet er vigtigt for børns motoriske udvikling, trivsel og sundhed. På den baggrund afholdte FIIBL i efteråret 2021 i samarbejde med Kommunernes Landsforening (KL) og Danmarks Idrætsforbund (DIF) tre webinarer.

De tre webinarer havde til formål at fremlægge og præsentere eksisterende viden på området, og i samråd med deltagerne give retning til fremtidige tiltag og indsatser. I alt deltog ni forskere, eksperter og praktikere med et oplæg, som efterfølgende blev diskuteret af webinarernes deltagere.

Efter hvert webinar blev alle deltagerne inviteret til at besvare et kort spørgeskema om, hvad der skal til for at styrke bevægelse og motorisk udvikling i dagtilbud i Danmark. Det er fritekstbesvarelserne fra det spørgeskema, der danner baggrund for denne artikel.

Inspiration og viden

På webinarerne var der oplæg fra et antal eksperter med forskellige faglige baggrunde. Med udgangspunkt i konkrete eksempler fra praksis, var bl.a. oplæg fra Aalborg Kommune og Københavns Kommune. De præsenterede deres strategiske arbejde med bevægelse og motorisk udvikling i dagtilbud med afsæt i erfaringer med projekterne www.bedstsammen.dk og www.kroppenpåtoppen.dk.

I deres besvarelser beskrev webinar deltagerne oplæggene som gode, spændende og indsigtssrige. Flere af deltagerne gav udtryk for, at det vigtigste ved oplæggene var, at ny viden, data og projekter blev præsenteret, hvilket ifølge deltagerne gav mulighed for refleksion, motivation og inspiration til, hvordan rammerne om børns motoriske udvikling – i fællesskab – kan forbedres.

TOP 3 POINTER FRA WEBINARERNE

- 1 Medarbejdere i dagtilbud og pædagoger i uddannelse har brug for mere inspiration og viden om bevægelse og motorisk udvikling. Men det kræver politisk og ledelsesmæssig prioritering af få det implementeret.
- 2 Bevægelsesglæde og bevægelse som en naturlig del af børnenes liv og hverdag skal være centralt i indsatser, efteruddannelse og på uddannelserne.
- 3 Der er brug for mere viden om, hvordan vi tidligst muligt finder og hjælper de børn, som har begrænset motorisk udvikling, og gennem indsatser giver dem gode oplevelser med bevægelse.

Generelt udviste deltagerne stor tilslutning til, at daginstitutionerne skal modtage inspiration, viden og anvisninger til, hvordan bevægelse kan implementeres og integreres i hverdagen. En ansat i et dagtilbud skrev i spørgeskemaet:

"Vi mangler, at der er nogen som fysisk kommer i dagtilbuddene og giver pædagogerne redskaberne".

Flere webinardeeltagere fra de kommunale forvaltninger udtrykker, at det er helt centralt, at der kommer større fokus på tværfagligt samarbejde i dagtilbuddene, med henblik på at skabe de bedste rammer for børnenes udvikling. En af dem skrev sådan her:

"Ergo- og fysioterapeuter er med deres faglige viden og kropsorienteret og dynamiske tilgang lige så relevante som psykologer, pædagogiske-psykologiske konsulenter, logopædagoger m.fl. og derfor burde være repræsenteret med samme antal personer som øvrige."

I besvarelserne er der bred enighed om, at der skal findes løsninger på, hvordan dagtilbuddene tilegner sig den eksisterende viden og implementere og anvender den i dagtilbuddenes hverdag. En ansat i den kommunale forvaltning skrev bl.a.:

"Der er stor mængde af viden og forskning, der viser, at bevægelse er vigtigt - det er mere det at få det omsat i praksis."

Dette fokus på tværfaglige kompetencer og implementering af specifik viden om bevægelse og motorik blev ikke kun fundet relevant for efteruddannelse af medarbejderne i daginstitutionerne. Fokus på fagligheden på pædagoguddannelsen var et af de oftest nævnte fokusområder i besvarelserne. Mere specifikt blev det foreslået, at viden om den motoriske udvikling, og dens indflydelse på barnets opvækst i relation til sprog, kognition, samvær og koncentration skal være en central del af de pædagogiske uddannelsers opbygning og pensum. Hertil tilføjes det, at der skal være et fokus på at skabe tværfaglige samarbejder mellem fx pædagog- og fysioterapeutuddannelserne, som bidrager til at øge fagniveauet om børns motoriske og pædagogiske udvikling.

Bevægelsesglæde og motorisk udvikling

Flere deltagere skrev, at de gennem oplæggene er blevet opmærksomme på, hvor vigtigt det er, at voksne omkring

barnet, herunder både pædagoger og forældre, er engageret i bevægelserne i aktiviteterne, og er opmærksomme på, at de skal fungere som bevægelses-rollemodeller for børnene. Inspiration til denne opmærksomhed kom bl.a. fra oplægget fra Lise Hostrup Sønnichsen, som med Hoppeline – fysisk aktiverende fortællinger gav et konkret eksempel på, hvordan pædagogerne i dagtilbud kan inspirere til bevægelsesglæde (www.hoppeline.dk).

Bevægelsesglæde var også centralt i Grethe Sandholms oplæg, som også havde fokus på, at bevægelse kan integreres på tværs af de øvrige læreplanstemaer. I forlængelse heraf gjorde en del deltagere opmærksom på, at bevægelse bliver en integreret del af hverdagen i dagtilbuddene og mere end blot et middel til motorisk udvikling.

Flere af deltagerne sad tilbage med en oplevelse af, at der er rigtig meget i relation til barnets motoriske udvikling, som vi stadig ikke har tilstrækkelig viden om. Det var især tydeligt efter Line Olesens oplæg, der præsenterede den internationale litteratur på området. Derfor mener flere, at der mangler forskningsstudier, som kan være med til at forbedre rammerne om børns motoriske udvikling.

Et sted, hvor der mangler vigtig viden, er fx hvordan vi ensretter målinger af børns motoriske udvikling. Det blev bl.a. omtalt i Sofie Weber Pants oplæg, som også fremlagde interessante data på, at de motoriske udfordringer allerede kan ses i de første leveår og følger børnene indtil skolealderen. På den baggrund var der blandt deltagerne enighed om, at det er vigtigt, at der sættes ind tidligt, og at der opbygges mere viden om de bedste løsninger. Det er centralt, at dagtilbuddene fokuserer på bevægelsesaktiviteter fra de første år. Som en af deltagere skrev:

"Jo tidligere, jo bedre".

Prioritering og ledelse

Et antal af de ni webinaroplæg havde fokus på implementering af bevægelse i dagtilbud. Med afsæt i indsatsen Aktive børn i dagtilbud (i Svendborg Kommune) præsenterede Jonas Vestergaard Nielsen fra SDU ny forskning om implementering i dagtilbud. Jonas pegede fx på, at bevægelsesindsatser kræver opmærksomhed fra ledelsen, involvering af medarbejderne, og at indsatsen er kompatibel med hverdagen i daginstitutionerne.

Mange af deltagernes spørgeskemabesvarelser vidner om, at motivation og lyst til at have fokus på børns motoriske udvikling er til stede, men flere pædagoger i dagtilbuddene føler ikke, at tiden og rammerne er til det. Som en ansat i en forvaltning skrev i sin besvarelse:

”Dagtilbuddene har mega travlt og har ikke overskuddet til at stå for implementere af det.”

I forlængelse heraf prægtes spørgeskemabesvarelserne af et udbredt behov for at diskutere, hvem der skal tage ansvar for prioriteringen. Det er især medarbejdere i forvaltningen og i dagtilbuddene, som ønsker et fokus på det. En medarbejder i et dagtilbud skrev fx:

”Der er behov for drøftelser om, hvem der skal sikre fokus på krop i institutionerne og sansemotorisk kyndige medarbejdere. Kommunal forvaltning eller uddannelsessteder?”

Hertil gentages det flere gange, at det er den øverste ledelse i kommunerne, som skal sikre rammerne for implementering af evt. indsatser. Det er ledelse på flere niveauer, som skal være med til at igangsætte og implementere viden og handling omkring børns motoriske udvikling i dagtilbuddene. Det blev formuleret således af en ansat i en forvaltning:

”Der skal være et ledelsesmæssigt fokus på flere planer, hvis det skal lykkes, altså helt op på politisk niveau.”

Hvilken retning giver viden fra de tre webinarer og de efterfølgende tilkendegivelser fra deltagerne til fremtidige tiltag og indsatser på området?

Det viser, at vi ikke er langt nok på det området, når det gælder både vidensopbygning og implementering af den viden, vi allerede har. Bevægelse og motorisk udvikling er vigtigt for børn i dagtilbud og en prioritering er vigtig i alle led – det politiske, det ledelsesmæssige, det uddannelsesmæssige, det forskningsmæssige og i hverdagen i praksis.

HVAD ER FIIBL-ESSENS?

FIIBL-ESSENS er et komprimeret format, hvor der zoomes ind på et aktuelt emne, som vi har fokus på i FIIBL.

FIIBL-ESSENS udkommer løbende, og alle udgivelser kan tilgås via på www.fiibl.dk/publikationer

På www.fiibl.dk/fokusområder kan du læse mere om aktuelle forskningsprojekter og -aktiviteter.

Udgiver

© Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL).

FIIBL er et samarbejde mellem UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, UC SYD og Syddansk Universitet. Vi udvikler og formidler viden om børn og unges idræt og bevægelse.

Følg FIIBL på

www.fiibl.dk

[LinkedIn](#)

[Twitter](#)

Skriv til FIIBL på

kontakt@fiibl.dk

Metode

I november 2021 præsenterede ni forskere, eksperter og praktikere den nyeste og bedst tilgængelige viden på hver deres område. Oplæggene blev diskuteret af webinarernes deltagere, og efter webinarerne, blev deltagerne inviteret til at besvare et kort spørgeskema med følgende spørgsmål:

1. Hvad er den vigtigste viden, du tager du med fra oplæggene?
2. Hvordan kan viden fra oplæggene sættes i spil i praksis i dagtilbud eller på professionsuddannelserne?
3. Hvilken viden mangler vi for at styrke bevægelse og motorisk udvikling i dagtilbud?
4. Fremhæver oplæggene potentielle målgrupper eller løsninger, som burde få mere fokus i praksis, uddannelse eller forskning?
5. Hvad skal der til for at styrke bevægelse og motorisk udvikling i dagtilbud i Danmark?

Til webinarerne var der tilmeldt mellem 100-150 deltagere, og der er 41, som har besvaret det udsendte spørgeskema. Spørgeskemaerne er besvaret af fagpersoner, praktikere og eksperter fra daginstitutioner, medarbejdere og ledelsen i den kommunale forvaltning, private virksomheder, studerende og medarbejdere i hovedorganisationerne (DIF, DGI m.fl.).

Deltagerne udtrykte specifikke fokuspunkter i relation til, hvilken viden der er den vigtigste, hvordan den viden kan bringes i spil i praksis, hvilken viden vi mangler og potentielle løsningsforslag til at forbedre rammerne om børns motoriske udvikling. De åbne besvarelser blev analyseret og danner baggrund for artiklen.

SE ALLE OPLÆG FRA DE TRE WEBINARER PÅ FIIBL.DK:

- 1 [Webinar 1: Indblik i viden og erfaringer om børns motoriske udvikling.](#)
- 2 [Webinar 2: Indsigt i, hvordan dagtilbud integrerer krop, bevægelse, motorik i hverdagen.](#)
- 3 [Webinar 3: Fremtidige indsatser til at fremme bevægelse og motorisk udvikling i dagtilbud.](#)

Læs mere

Klein-Wengel, T. T., Nielsen, J. V., Smedegaard, S., & Skovgaard, T. (2021). The role of local leaders in the implementation of adult-initiated motor skill development and physical activity in preschool—a case study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(24). [Find udgivelsen her.](#)

Olesen, L. G., Kristensen, P. L., & von Huth Smith, L. (2016). Forekomsten af fysisk aktivitet, stillesiddende tid og motoriske vanskeligheder. I *Motorik, fysisk aktivitet og stillesiddende tid hos 0-6-årige* (1. udg., s. 23-35). Sundhedsstyrelsen. [Find udgivelsen her.](#)

Pedersen, T. P., Pant, S. W., Ammitzbøll, J., & Databasen Børns Sundhed (2020). *Motorisk udvikling ved indskolingsalderen: Temarapport fra Databasen Børns Sundhed for skoleåret 2018/19*. Syddansk Universitet. Statens Institut for Folkesundhed. [Find udgivelsen her.](#)

Sønnichsen, L. H. (2019). *Bevægelsesfortælling som lege-støtte*. I L. H. Sønnichsen, & H. H. Jørgensen (red.), *Legens magi: om det professionelle arbejde med at forstå, inspirere, understøtte og rammesætte 1-6-årige børns leg* (s. 145-161). Akademisk Forlag.